

SUOMEN PUNAISEN RISTIN VERIPALVELUN JOHTOSÄÄNTÖ

Hyväksytty Suomen Punaisen Ristin hallituksen kokouksessa 20.10.2023
Voimaantulo: 20.10.2023.

1. LUKU

Tausta

1 § Johtosäännön tavoite

Johtosäännön tavoitteena on määrittellä ja kuvata Veripalvelun hallinnoinnissa ja johtamisessa noudatettavat pääperiaatteet. Johtosäännössä määritetään Veripalvelun päätöksentekomenettelyt, joista käy ilmi raportointisuhteet ja tehtävänjako sekä toimielimien vastualueet. Lisäksi johtosäännössä määritetään Veripalvelun toimielimien suhde Suomen Punaisen Ristin (jäljempänä "SPR") keskeisiin toimielimiin sekä raportointi- ja tiedonantomenettelyt.

Johtosäännöllä varmistetaan, että johtamisessa otetaan huomioon SPR:n ja Veripalvelun tavoitteet, toimintaa ohjaavat periaatteet sekä lainsäädännön ja muun sääntelyn vaatimukset. Tavoitteena on varmistaa toiminnan avoimuus ja tiedonsaanti.

SPR:n hallitus hyväksyy Veripalvelun johtosäännön pääsihteerin esityksestä.

Laki (238/2000) ja asetus (827/2017) Suomen Punaisesta Rististä (jäljempänä SPR-asetus) sekä valtuuston hyväksymät järjestön sisäiset säännöt saavat etusijan, mikäli ne ovat ristiriidassa tämän johtosäännön kanssa.

2 § Toiminnan tarkoitus

Suomen Punainen Risti harjoittaa veripalvelutoimintaa veripalvelulain (197/2005) mukaisesti. Tätä tarkoitusta varten järjestö ylläpitää SPR:n Veripalvelua. Veripalvelu toimii järjestön hallituksen vastuulla osana SPR:ää ja on järjestön muusta toiminnasta taloudellisesti ja toiminnallisesti erillinen yksikkö. Veripalvelu on SPR:n keskushallintoon kuuluva laitos.

3 § Veripalvelun tehtävät

Veripalvelun tehtävänä on vastata veripalvelutoiminnasta Suomessa normaali- ja poikkeusoloissa. Se harjoittaa myös osaamiseensa liittyvää palvelu-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja osallistuu kansainväliseen kehitystyöhön Veripalvelun johtokunnan päättämässä laajuudessa.

Veripalvelu vastaa omalta osaltaan lain edellyttämästä veriturvatoiminnasta.

4 § Toiminnan järjestämisen periaatteet

Veripalvelun toiminnan tulee noudattaa veripalvelulakia ja veripalveluasetusta (258/2006). Veripalvelulain mukaan veripalvelulaitoksella on oltava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean myöntämä toimilupa ja veripalvelutoiminnan on oltava voittoa tavoittelematonta.

Veripalvelun toiminnassa on seurattava soveltuvin osin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivejä, Suomen lainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä sekä Suomea sitovia kansainvälisiä sopimuksia ja ohjeita.

Veripalvelun toiminta järjestetään soveltuvin osin Kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun veripalvelutoiminnan suositusten (IFRCRC Governance Advisory Panel) mukaisesti.

Veren ja sen osien luovutuksen on oltava vapaaehtoista eikä luovutuksesta saa antaa rahallista korvausta tai muuta siihen rinnastettavaa etuutta, muutoin kuin lainsäädännössä mainituissa erityistapauksissa.

2. LUKU

Organisaatio ja päätöksenteko

5 § Vastuu Veripalvelun toiminnasta

Veripalvelu toimii järjestön hallituksen vastuulla osana SPR:ää. Veripalvelun johtokunta huolehtii Veripalvelun toiminnasta ja taloudesta SPR:n hallituksen hyväksymän Veripalvelun johtosäännön rajoissa.

Ylintä toimivaltaa Veripalvelun asioissa käyttää SPR:n hallitus. SPR:n hallitus nimittää Veripalvelulle johtokunnan, joka toimii SPR:n hallituksen johdon ja valvonnan alaisena. Johtokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan nimittää SPR:n hallitus.

Johtokunnan tehtävät ja toimivalta suhteessa SPR:n hallitukseen on kuvattu jäljempänä tämän johtosäännön 7§:ssä.

Veripalvelun johtokunnan alaisena toimii SPR:n hallituksen nimittämä Veripalvelun johtaja. Johtajan tehtävät ja toimivalta suhteessa Veripalvelun johtokuntaan on kuvattu jäljempänä tämän johtosäännön 10§:ssä.

Veripalvelun johtokunta nimittää Veripalvelun johtoryhmän, joka osallistuu yhdessä Veripalvelun johtajan kanssa Veripalvelun johtokunnalle esiteltävien asioiden valmisteluun. Johtoryhmän muut tehtävät ja toimivalta suhteessa Veripalvelun johtajaan on kuvattu jäljempänä tämän johtosäännön 12§:ssä.

6 § Veripalvelun johtokunta

SPR:n hallitus nimittää Veripalvelulle johtokunnan, jonka toimikausi on kolme vuotta tai kunnes uusi johtokunta on nimetty. Hallitus nimittää johtokunnalle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Veripalvelun johtokuntaan kuuluvat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja neljä muuta jäsentä, jotka yhdessä edustavat laaja-alaista osaamista Veripalvelun toimintaan kuuluvilla alueilla. Heidän ei tarvitse olla järjestön jäseniä. Pääsihteeriä lukuun ottamatta järjestön palveluksessa oleva työntekijä ei voi olla johtokunnan jäsen.

Veripalvelun johtokunta on päätösvaltainen, kun läsnä on vähintään puolet jäsenistä, johtokunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan lukien. Pääsihteerillä on läsnäolo- ja puheoikeus johtokunnan kokouksissa. Johtokunnan kokouksen valmistelusta ja esittelystä vastaa Veripalvelun johtaja.

Johtokunta voi tarvittaessa kutsua sihteerin johtokunnan ulkopuolelta.

7 § Johtokunnan tehtävät

Veripalvelun johtokunnan tehtävänä on:

- 1) nimittää ja erottaa johtoryhmän jäsenet;

- 2) vastata toiminnan johtamisesta, sekä strategisista tavoitteista ja suuntaviivoista SPR:n hallituksen vahvistamien Veripalvelun toimintasuunnitelman, järjestön hallituksen omistajaohjauksen ja tämän johtosäännön mukaisesti;
- 3) valvoa operatiivisen toiminnan turvallisuutta ja tuloksellisuutta sekä valvoa ja johtaa Veripalvelun taloutta;
- 4) esittää SPR:n hallitukselle ehdotuksensa Veripalvelun seuraavan vuoden toimintasuunnitelmaksi ja talousarvioksi;
- 5) esittää SPR:n hallitukselle ehdotuksensa Veripalvelun edellisen vuoden sisäiseksi toimintakertomukseksi ja sisäiseksi tilinpäätökseksi;
- 6) esittää SPR:n hallitukselle vahvistettavaksi järjestön taloussääntöä täydentävä Veripalvelun talous- ja hankintasääntö;
- 7) vahvistaa Veripalvelun henkilöstöhallintoa koskeva ohjeisto;
- 8) antaa lausunto SPR:n hallitukselle tämän nimittäessä Veripalvelun johtajan;
- 9) nimittää Veripalvelun johtajan varahenkilö tai sijainen kuultuaan ensin pääsihteeriä;
- 10) päättää Veripalvelun johtajan välittömien alaisten palkkauksesta ja työsuhteen ehdoista;
- 11) antaa lausunto SPR:n hallitukselle tämän käsitellessä Veripalvelun kiinteän omaisuuden hankintaa ja myyntiä;
- 12) valmistella SPR:n hallituksessa käsiteltävät Veripalvelun toimintaan liittyvät laajakantoiset ja merkittävät asiat, kuten:
 - 12.1) kustannusvaikutuksiltaan yli viiden miljoonan euron investoinnit, käsittäen myös kiinteistökaupat;
 - 12.2) toimialan ulkopuoliset, merkitykseltään vähäisestä poikkeavat investoinnit ja niiden rahoitus;
 - 12.3) Veripalvelun johtosäännön 3§:ssä määriteltyjen tehtävien kannalta olennaisen omaisuuden tai oikeuksien myyminen, pois vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen;
 - 12.4) periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset;
- 13) hoitaa muut SPR:n hallituksen sille antamat tehtävät ja muut Veripalveluun liittyvät asiat, jotka eivät kuulu järjestön valtuuston, järjestön hallituksen tai järjestön pääsihteerin tehtäviin.

Johtokunta tekee päätöksiä SPR:n hallituksen vahvistaman talousarvion puitteissa.

Johtokunta raportoi käsittelemistään asioista säännöllisesti pääsihteerille.

Johtokunta voi siirtää toimivaltaansa kuuluvien asioiden käsittelyn tai ratkaisemisen Veripalvelun johtajalle. Toimivallan siirtämiseen sovelletaan järjestön työjärjestyksessä järjestön hallituksen toimivallan siirtämisestä annettuja määräyksiä.

8 § Johtokunnan kokoontuminen

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen ollessa estyneenä varapuheenjohtajan kutsusta. Puheenjohtajan on kutsuttava johtokunta koolle myös silloin, kun pääsihteeri tai Veripalvelun johtaja tai kaksi johtokunnan jäsentä ilmoittamansa asian käsittelyä varten sitä vaatii sekä silloin, kun SPR:n hallituksessa käsiteltävän Veripalvelua koskevan asian valmistelu sitä edellyttää. Jos johtokunta ei ole muuta sopinut, kokouksesta on ilmoitettava johtokunnan jäsenille vähintään viisi päivää ennen kokousta.

Johtokunta voi sopia sähköisestä kokouksesta sekä siitä, että sen kokoukseen voi osallistua myös tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla.

SPR:n pääsihteerillä on oikeus osallistua Veripalvelun johtokunnan kokouksiin ja käyttää siellä puhevaltaa.

Veripalvelun johtaja osallistuu johtokunnan kokouksiin, ellei johtokunta jonkin asian osalta toisin päättä. Johtokunta voi tarvittaessa kutsua myös muita Veripalvelun johtoryhmän jäseniä tai ulkopuolisia asiantuntijoita johtokunnan käsittelyssä olevien asioiden käsittelyä tai esittelyä varten.

Johtokunnan kokouksen asialista mahdollisine päätösehdotuksineen ja muu kokousaineisto on johtokunnan jäsenille saatavilla sähköisessä portaalisessa tietoturvalisella tavalla.

Johtokunnan kokouksesta laaditaan juoksevasti numeroitu pöytäkirja, joka säilytetään luotettavasti ja pysyvästi. Johtokunnan puheenjohtaja ja vähintään toinen kokouksessa läsnä ollut jäsen sekä sihteeri allekirjoittavat pöytäkirjan.

Johtokunnan jäsenten on viivytyksettä tuotava esiin mahdolliset henkilökohtaiset tai muissa organisaatioissa toimimisesta johtuvat esteellisyydet asioiden käsittelyssä ja päätöksenteossa. Esteellisyydestä tehdään aina kirjaus kokouksen pöytäkirjaan.

9 § Johtokunnan tiedonsaantioikeus ja raportointivelvollisuus

9.1. Tiedonsaantioikeus

Johtokunta tarvitsee tehtävänsä hoitamista varten kaiken tarpeellisen tiedon Veripalvelun toiminnasta. Veripalvelun johtaja vastaa siitä, että johtokunta saa päätösten tekemiseksi riittävät ja oikeat tiedot käsiteltävinä olevista asioista. Johtokunnalle toimitetaan kutakin kokousta varten esityslista ja sen mukaiset materiaalit päätöksenteon tueksi.

Veripalvelun asioita koskeva kirjallinen raportointi ja muu kirjallinen aineisto toimitetaan ja käsitellään johtokunnan kokouksissa, ellei johtokunta jonkin asian osalta edellytä erillisen raportin tai aineiston toimittamista kokousmenettelyyn kuulumattomana. Kirjallinen kokousaineisto toimitetaan johtokunnan jäsenille sähköisesti tietoturvalisella tavalla.

Veripalvelun johtaja raportoi johtokunnalle Veripalvelun taloudelliseen tilaan olennaisesti vaikuttavista asioista ja muutoksista viipymättä.

9.2. Raportointivelvollisuus

Johtokunta on velvollinen toimittamaan SPR:n hallitukselle kaiken tehtäviinsä liittyvän tiedon ja aineiston, jonka SPR:n hallitus katsoo tarpeelliseksi.

Johtokunta vastaa siitä, että SPR:n hallitus saa päätösten tekemiseksi riittävät ja oikeat tiedot kaikista keskeisistä Veripalvelun toimintaan liittyvistä asioista. Johtokunnan tulee toimittaa SPR:n

hallituksen puheenjohtajalle ja pääsihteerille kustakin johtokunnan kokouksesta esityslista ennen kokousta samalla kun esityslista toimitetaan johtokunnan jäsenille.

10 § Veripalvelun johtaja

Veripalvelun johtaja vastaa Veripalvelun strategian toteuttamisesta, operatiivisesta toiminnasta ja sen kehittämisestä, johtokunnan antamista tehtävistä ja johtoryhmän toiminnasta.

Johtokunta hyväksyy pääsihteerinä kuultuaan johtajalle tehtäväkuvauksen johtajasopimuksen pohjalta.

Johtajan esihenkilönä toimii Veripalvelun johtokunnan puheenjohtaja.

SPR:n hallitus päättää johtajan palkkauksen perusteista ja palkkaukseen mahdollisesti liittyvän palkitsemisjärjestelmän rakenteesta. Yksityiskohtaisen palkitsemisohjelman mittarit, mittareihin liittyvät tavoitteet ja niiden toteutuksen hyväksyy johtokunta järjestön hallituksen hyväksymän omistajalinjauksen puitteissa.

Veripalvelun johtaja voi siirtää toimivaltaansa kuuluvien yksittäisten asioiden käsittelyn ja ratkaisemisen alaisilleen toimihenkilöille. Päätös siirrosta on tehtävä kirjallisesti. Päätöksestä on käytävä selville delegoinnin toiminnallisten ja taloudellisten vastuiden rajat, sen kesto sekä raportointivelvollisuus ja muut mahdollisesti annetut ohjeet.

11 § SPR:n pääsihteeri

Pääsihteeri vastaa Veripalvelun toimialaa koskevien, järjestön hallituksessa käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta ja esittelystä kuultuaan Veripalvelun johtokunnan puheenjohtajaa.

Pääsihteerillä on läsnäolo- ja puheoikeus Veripalvelun johtokunnan kokouksissa. Pääsihteeri voi olla johtokunnan jäsen.

Pääsihteeri voi ottaa ratkaistavakseen Veripalvelun työntekijälle kuuluvan tai hänelle siirretyn asian tai siirtää jonkin Veripalvelun johtokunnalle kuuluvan asian järjestön hallituksen ratkaistavaksi.

Pääsihteerin siirtäessä Veripalvelun johtokunnalle kuuluvan asian SPR:n hallituksen käsiteltäväksi on otto-oikeuden käyttö tehtävä viimeistään siinä kokouksessa, jossa asia on tuotu Veripalvelun johtokunnan ratkaistavaksi. Otto-oikeuden käyttö kirjataan johtokunnan pöytäkirjan ao. kohtaan.

12 § Veripalvelun johtoryhmä

Veripalvelussa on johtokunnan nimittämä johtoryhmä, joka toimii johtajan tukena strategisten kysymysten valmistelussa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden käsittelyssä sekä sisäisen tiedonkulun varmistamisessa. Johtoryhmässä käsitellään erityisesti Veripalvelun strategiaa, viestintälinjauksia, tuloskehitystä, hankintoja ja projekteja, Veripalvelun rakennetta ja organisaatiota sekä hallinnon päälinjoja, riskejä ja henkilöstöhallinnon linjakysymyksiä.

Johtoryhmän toimintaa ohjaa Veripalvelun johtaja. Johtaja voi nimetä johtoryhmän jäsenille eri vastualueet. Johtoryhmän jäsenet raportoivat omasta vastualueestaan johtajalle, ja erikseen pyydettyä johtokunnalle.

13 § Veripalvelun nimen kirjoittaminen

Veripalvelun johtaja allekirjoittaa yksin Veripalvelun johtokunnan päätösten toimeenpanoa koskevat asiakirjat.

Veripalvelun toimintaan kuuluvat muut kuin periaatteellisesti tärkeät taloudelliset ja tuotannolliset sopimukset johtajan on allekirjoitettava yhdessä sen johtoryhmän jäsenen kanssa, jonka toimialaan asia kuuluu.

SPR:n hallituksen puheenjohtaja ja pääsihteeri allekirjoittavat yhdessä SPR:n hallituksen Veripalvelua koskevien päätösten toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja sopimukset.

Veripalvelun hallinnassa olevaa Suomen Punaisen Ristin kiinteää omaisuutta koskevat asiakirjat sekä muut Veripalvelun perustehtäviä koskevat oikeustoimet tai periaatteellisesti tärkeät sopimukset allekirjoitetaan Suomen Punaisen Ristin nimissä sen mukaan kuin SPR-asetuksen 21 §:ssä säädetään.

Veripalvelun johtajan tai johtoryhmän jäsenen vaihtuessa Veripalvelun johtokunnan on ilmoitettava nimenkirjoitusoikeuksien muutoksista SPR:n hallitukselle nimenkirjoittajaluetteloon merkitsemistä varten.

3. LUKU

Taloushallinnon periaatteet

14 § Toiminnan kustannusten kattaminen

Veripalvelutoiminnasta ja sen kehittämisestä aiheutuvat kustannukset katetaan toiminnasta ja sijoitustoiminnan tuotoista saatavilla tuotoilla.

15 § Varojen siirto Veripalvelun ja emojärjestön välillä

Varojen siirron Veripalvelun ja emojärjestön välillä tulee olla läpinäkyvää, olla kestäväällä pohjalla, ensisijaisesti hinnoittelultaan markkinaehtoista ja perustua asianmukaisiin sopimuksiin.

Veripalvelun maksaa järjestölle konsernihallinto-maksua Suomen Punainen Risti –tuotemerkin käytöstä SPR:n hallituksen päättämän perusteen mukaisesti.

16 § Vakuutukset

Veripalvelu huolehtii toiminnan edellyttämien tavanomaisten vastuu- ja muiden vakuutusten ottamisesta.

17 § Veripalvelun hallinnassa oleva järjestön omaisuus

Veripalvelun johtokunta vastaa Veripalvelun hallinnassa olevan omaisuuden hoitamisesta SPR:n ja Veripalvelun luonteen edellyttämää asianmukaista varovaisuutta ja harkintaa noudattaen.

SPR:n hallitus päättää Veripalvelun hankintoja koskevista valtuuksista ja rajoista Veripalvelun johtokunnan esityksen perusteella siten kuin 7§:ssä määrätään.

Veripalvelun sijoitusomaisuutta hoidetaan SPR:n hallituksen vahvistaman sijoitustoiminnan linjauksen mukaisesti keskushallinnon osalta keskitetysti.

Veripalvelun kiinteän omaisuuden myynnistä ja hankinnasta päättää SPR:n hallitus SPR-asetuksen mukaisesti Veripalvelun johtokuntaa kuultuaan.

18 § Eläkevastuu

SPR:n lisäeläkesääntöjen mukaisen veripalvelutoiminnan osana olevan eläkevastuun järjestämisestä päättää SPR:n hallitus.

19 § Sisäinen tase, sisäinen tuloslaskelma ja kassavirtalaskelma

Veripalvelun tuottojen ja kulujen ja sen hallinnassa olevan omaisuuden pohjalta ylläpidetään Veripalvelun sisäistä tasetta, sisäistä tuloslaskelmaa ja sisäistä kassavirtalaskelmaa, jotka esitetään SPR:n hallitukselle vähintään kahdesti vuodessa ja tilinpäätöstä ja talousarviota laadittaessa konsolidoidaan SPR:n tilinpäätökseen ja talousarvioon.

20 § Riskienhallinta, sisäinen valvonta ja sisäinen tarkastus

Veripalvelussa noudatetaan Punaisen Ristin toimintaa ohjaavien lakien ja viranomaismääräysten mukaisia ohjeistuksia hyvästä hallintotavasta, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Suomen Punaisen Ristin keskushallinnon sisäinen tarkastaja tarkastaa Veripalvelun toimintaa Suomen Punaisen Ristin sääntöjen, taloussäännön ja sisäisestä tarkastuksesta hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.
